

Italianen verwachten niet veel groei in melkproductie na 2015

Italië: verstard door quotering

Het 'voorland' van Nederland, zo noemen sommige specialisten de melkveehouderij in Italië. Hoge grondprijzen en hoge producties van zowel de koeien als de grond typeren het Zuid-Europese land, waar momenteel volop geïnvesteerd wordt in biogasinstallaties. 'Het rendement in de melkveehouderij is te laag.'

tekst Alice Booij

Met 11 miljard kilo melk produceren de 37.000 melkveehouders en ongeveer 1,8 miljoen koeien in Italië net zoveel melk als ruim 22.000 Nederlandse collega's. Het 'hart' van de melkveehouderij ligt in het noorden van Italië: de Po-vlakte, ook wel 'Food Valley' genoemd. Zo'n 80 procent van de Italiaanse agrarische productie voor wat betreft melkvee, varkens en pluimvee vindt hier plaats. 'Noord-Ita-

lië is eigenlijk meer Zuid-Europa, waar de productie plaatsvindt. Zuid-Italië is meer Noord-Afrika, waar vooral geconsumeerd wordt', aldus Eugenio Vincenzi van voeradditievenbedrijf Sintofarm, die de sector door en door kent. De gemiddelde bedrijfsomvang in Italië ligt op tachtig koeien, waarbij 78 procent van de productie plaatsvindt op bedrijven met meer dan 500.000 kilo melk. De vari-

Eugenio Vincenzi: 'De productie kan de consumptie in de wereld nooit bijhouden'

atie in de regio's is echter enorm. In het meest melkrijke gebied van de regio Lombardia ligt de bedrijfsgrootte gemiddeld op ruim 140 koeien. Juist om die groot-schaligheid staat de Italiaanse melkveehouderij bekend, in combinatie met de hoge gemiddelde melkproducties van 12.000 kilo en meer per koe. Daarbij worden de melkveebedrijven vooral door (grote) families gerund en dat betekent in Italië veel eigen vermogen, maar ook een productiviteit per persoon die met veertig koeien per persoon laag ligt.

Import uit Duitsland en Frankrijk

Voor de 60 miljoen inwoners van het zuidelijke land is de geproduceerde hoeveelheid melk echter niet genoeg. Italië importeert rond de 40 tot 50 procent van zijn totale consumptie. Met name Frankrijk en Duitsland vullen dit gat met verse melk en drinkmelk, terwijl de speciale kaasindustrie, waar zo'n 80 procent van de Italiaanse melk in terecht komt, echt nog wel

Meerprijs uit streekkaas

In Italië worden zo'n 400 verschillende soorten kaas gemaakt, waarvan er een kleine 30 zijn met een beschermde handelsnaam, zogenaamde DOP-kazen. De Parmezaanse kaas en de Grana Padano zijn hiervan voorbeelden. Door het produceren van deze typische streekkaas met vaak ook speciale eisen aan de voeding van de koeien, weten veel Italiaanse melkveehouders een meerprijs van minimaal twee cent per kilo melk te realiseren. Door bijvoorbeeld niet meer dan een bepaalde hoeveelheid snijmais, helemaal geen kuilvoer of juist een minimum hoeveelheid luzerne in het rantsoen op te nemen, ontstaat er een speciale microflora binnen zo'n bedrijf én regio die de kaas een unieke, niet te kopiëren smaak geeft. En het betekent meteen een soort 'bescherming' van de melkveehouders omdat (goedkopere)

melk uit andere regio's of landen niet in deze streekproducten verwerkt kan worden.

Een voorbeeld van zo'n succesvolle samenwerking (waar er vele van te vinden zijn in de Po-vlakte) is er in de regio waar de beroemde Grana Padano-kaas wordt gemaakt. Negen melkveehouders starten een kleinschalige kaasfabriek, waar zeven dagen per week ongeveer 110 ton melk per dag verwerkt wordt tot kaaswielen van 43 kilo. Na een rijping tussen de negen en zestien maanden gaat de kaas richting consument, als raspkaas, in stukken en voor de pizza. En die consumenten smullen ervan: Italianen eten zo'n 23 kilo kaas per persoon per jaar, in Nederland ligt dat op 20 kilo.

Veel handwerk bij productie van Grana Padano

meer melk kan verwerken. In het voetspoor van Italiaanse emigranten wordt namelijk 25 procent van de geproduceerde kaas geëxporteerd. Deze speciale niche-markt met regionaal gebonden producten zorgt voor een plus in de melkprijs. Toch zullen er na 2015 niet veel meer koeien gemolken gaan worden in Italië, zo luidt de verwachting. Met een grondprijs die rond de 100.000 euro per hectare

ligt, is voer winnen om koeien te voeren een dure bezigheid die alleen kan renderen bij een zeer intensieve productie per hectare.

De opkomende biogasinstallaties zijn bovendien concurrenten op de markt van 'feed'. Grond wordt als beperkende factor gezien en zorgt ervoor dat de kostprijs in Italië nog hoger zal komen te liggen. Deze ligt met zo'n 37 cent per kilo melk al op een behoorlijk hoog niveau, weet Antonio Bedino, dierenarts en voorzitter van de European Dairy Farmers (EDF). 'Binnen Europa hebben we een van de hoogste kostprijzen.'

Antonio Bedino: 'Groeien is alleen op papier meer concurrerend'

De kosten voor voer zijn door schaarste van grond hoog en drukken de marges, ondanks een melkprijs die eind 2011 tussen de 40 en 45 cent per kilo melk uit-

Open stallen helpen hittestress bij de koeien te voorkomen

Liever in biogas investeren dan in koeien

Marko Vareschi

Marko Vareschi melkt in Italië met zijn beide ooms en een werknemer uit India 120 melkkoeien. Zo'n 18 hectare rondom zijn bedrijf (van in totaal 100 hectare) kan hij irrigeren met een grote beregeningsinstallatie. In de zomer draait de machine elke tien dagen 16 tot 17 uur en zorgt voor de noodzakelijke vochtvoorziening.

Voor de logistiek rondom het water, dat uit de bergen komt, moet hij ook nog 230 euro per hectare betalen.

Marko geeft aan dat hij het rendement in de melkveehouderij teleurstellend vindt. Daarom neemt hij binnenkort een nieuwe biogasinstallatie in gebruik die tot 500 kWh per uur kan leveren.

'Ik heb met de overheid een contract voor de levering van stroom: 28 eurocent per kWh en dat vijftien jaar gegarandeerd.' De investering in de enorme silo's, vergistingsinstallaties en machines om het gas om te zetten naar elektriciteit zijn met zo'n prijsafspraken financieel wel rond te zetten. 'Dit wordt de belangrijkste tak op ons bedrijf', aldus een glunderende ondernemer.

Hittestress grootste probleem

Voor koeien in Italië is hittestress het grootste probleem om melk te blijven produceren. De huisvesting van de koeien vindt daarom in grote open stallen plaats, waarbij ventilatoren tot de standaarduitrusting horen. De kunst is om de voeding zo aan te passen dat de koei-

en minder warmte produceren en wel genoeg energie en eiwit opnemen om de productie vast te houden. Dat betekent meer structuur in het rantsoen, meer suiker tot een maximum van 6 procent in het totale rantsoen en het zetmeelgehalte laten dalen naar 22 procent (dat

ligt normaal op 25 tot 28 procent). Naast levende gisten om de voeropname te verhogen komt er in het rantsoen ook 200 gram bicarbonaat per koe per dag. Ook drie keer per dag voeren en te allen tijde broei voorkomen zijn belangrijk.

komt. Daarmee ligt het saldo op een vergelijkbaar niveau als in Nederland.

'De quotering heeft de ontwikkeling van de melkveebedrijven twintig jaar stilgelegd. We zijn twintig jaar achterop', zegt Bedino. 'Onze nationale markt is verstoord en onze concurrentiepositie is verminderd.' Geld dat voor quotum leasen of aankopen werd uitgegeven, is niet beschikbaar gekomen voor vernieuwing, schaalvergroting of innovatie. 'We hebben de miljarden euro's alleen maar rondgepompt in de veehouderij. Stoppende boeren hadden het er goed mee, maar de sector zelf is er niets mee opgeschoten. Sterker nog: het heeft ons ten opzichte van de andere zuivellanden in de wereld op een achterstand gezet.' Krachtige taal, terwijl de prijzen van melkquotum menig Nederlandse melkveehouder als muziek in de oren klinken: 4500 euro voor 100.000 kilo leasemelk en eenzelfde portie aan-

kopen zou 15.000 euro kosten eind 2011. Productiegroei wordt niet verwacht, terwijl de groeiende wereldbevolking en de toegenomen welvaart de vraag naar zuivel tot aan 2030 zullen aanjagen, zo vermoeden de Italianen. 'Als ze in Bangladesh geen twee, maar tien liter melk per jaar gaan consumeren en je weet dat daar 160 miljoen mensen wonen, dan kun je wel nagaan dat de productie de consumptie in de wereld nooit kan bijhouden', zegt Vincenzo. 'De melkproductie moet veel efficiënter. We moeten koeien hebben die 20 kilo droge stof aan ruwvoer opnemen en daarvan 32 kilo melk kunnen produceren.'

Ook Bedino is niet positief over de rol die zijn land kan vervullen bij het verhogen van de wereldwijde melkproductie. 'In Europa gaan we het niet produceren, daarvoor is onze kostprijs te hoog en de grond te schaars, zelfs in Italië.'

De melkproductie in Italië vindt vooral plaats in het noordelijke gedeelte. Met honderd dagen een temperatuur boven de 30 graden is er echter, ondanks een regenval van duizend millimeter per jaar, een

drastisch watertekort op de Po-vlakte, waar de grond wel bijzonder vruchtbaar is. Opbrengsten van 60 ton snijmais per hectare én ook nog de opbrengst van een voorvrucht van 8,5 ton droge stof Italiaans raaigras horen tot de hoogste ter wereld. Maar zonder water groeit er niets. Irrigeren en bevoeien luidt dus de tactiek. Een strategie waar een kostenplaatje aan hangt tot zo'n 250 euro per hectare voor het onderhoud van het irrigatiesysteem. De grond in het noorden van Italië wordt dan ook intensief benut.

Naar 14.000 kilo melk per koe

Hoe ziet Bedino de ontwikkelingen van de bedrijven naar en na 2015? 'Ze zullen verder maximaliseren. De productie gaat naar 14.000 kilo melk per koe en ook de voerproductie per hectare gaat verder omhoog. Daarmee stijgt de winst per bedrijf.' In schaalvergroting ziet hij niets. 'De afgelopen jaren hebben laten zien dat bedrijven met 100 tot 200 koeien het meest winstgevend zijn, mits ze behoorlijk zelfvoorzienend zijn voor ruwvoer. Groeien is alleen op papier meer concurrerend.' |

Maisstro in boxen

Naast maissilage dorsen Italiaanse melkveehouders ook een behoorlijk gedeelte van hun mais. Hiermee maken ze hun rantsoen zeer intensief door de maiskorrels te vermalen tot krachtvoer. Het maisstro laten ze achter op het land. Ze harken het vervolgens bij goed weer bij elkaar en persen het in ronde balen.

Met dit maisstro kunnen ze de potstallen instrooien. Het stro wordt ook als boxbedekking in de ligboxen gebruikt. Voor de verkoop brengt dit stro nog 100 euro per ton op.

Met een rantsoen van overwegend mais naar hoge melkproducties

